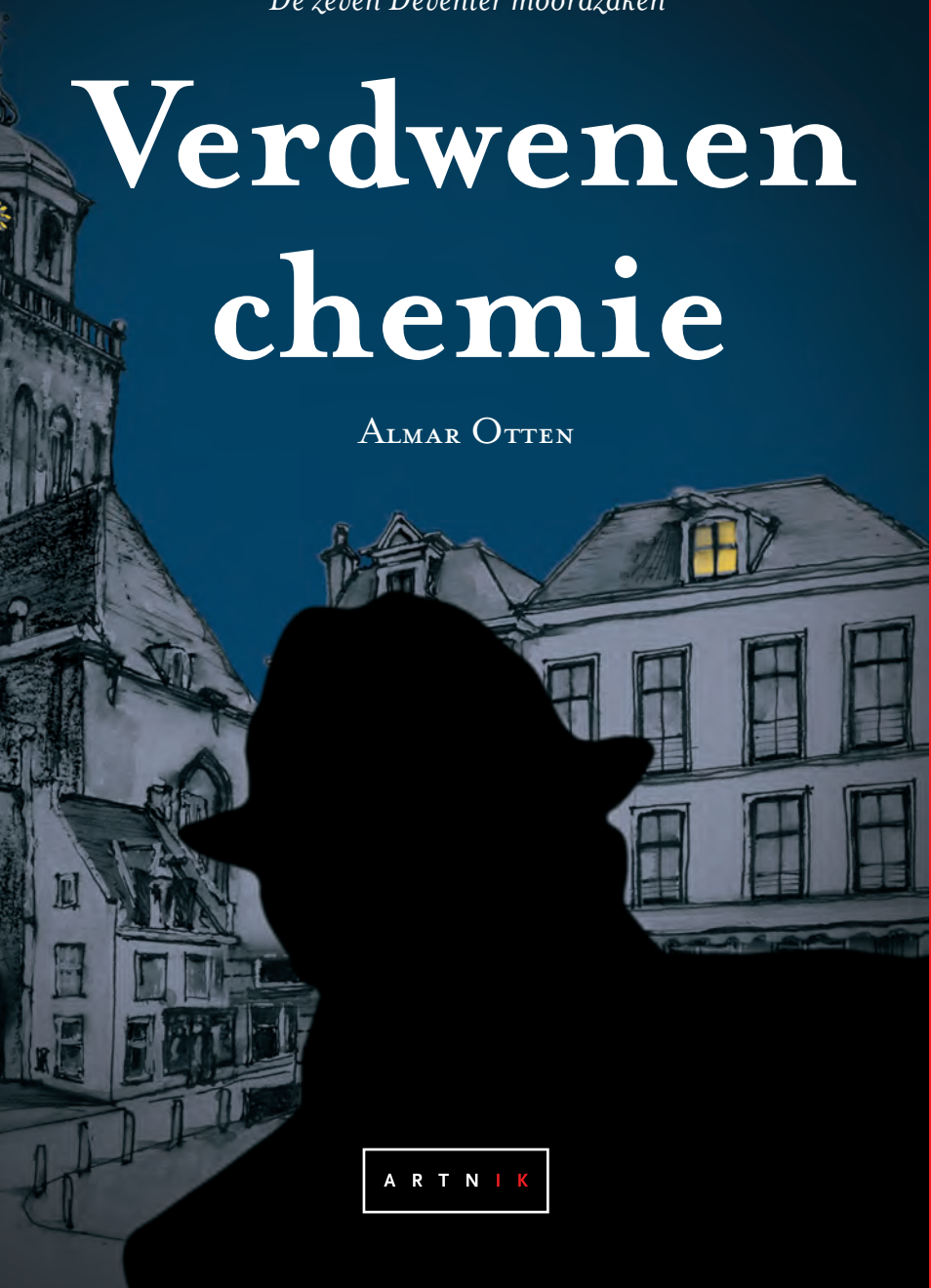

De zeven Deventer moordzaken

Verdwenen chemie

ALMAR OTTEN

A R T N I K

De zeven Deventer moordzaken

Verdwenen chemie

ALMAR OTTEN

A R T N I K

VOOR HELEEN

‘Over enkele ogenblikken station Deventer. Na een korte stop zal deze trein doorreizen naar Almelo, Hengelo en Enschede!’

De man voelt zijn maag samentrekken. Het is dezelfde spanning als vier dagen geleden, toen hij landde op Schiphol. Ook nu maakt het hem kwaad dat hij zichzelf niet beter onder controle heeft. Onwillekeurig slaat hij met zijn vuist op zijn been. Het meisje tegenover hem ziet het en kijkt de andere kant op. Snel staat de man op en loopt naar de uitgang van het treinstel.

Door de smoezelige ramen van de treindeuren ziet hij de stad liggen in het schemerdonker. Het licht van straatlantaarns en autolampen weerspiegelt in het water van de IJssel. De uiterwaarden aan de overkant van de stad staan onder water. Tussen de hoge bomen van het stadspark glinstert het water in het laatste licht van de dag.

Er is geen reden om zenuwachtig te zijn. Hij heeft zich lang genoeg voorbereid op de terugkeer in de stad die hij vijftientig jaar geleden heeft verlaten. Bovendien is het straks donker en zal de regen, die hij bij Apeldoorn heeft ingehaald, ook Deventer bereiken. Het is uitgesloten dat iemand hem zal herkennen.

Hij heeft zichzelf twee maanden de tijd gegeven. Haast heeft hij dus niet. De komende week staat in het teken van een hernieuwde kennismaking met de stad. Op de website van Deventer heeft hij gezien dat de stad de afgelopen decennia een metamorfose heeft ondergaan. Het is belangrijk dat hij zich er opnieuw thuis gaat voelen. Lopend over het perron verdwijnt de buikpijn. Opgelucht stelt hij vast dat de spanning hem niet heeft doen twijfelen aan zijn missie. Vastberaden daalt hij de stationstrap af.

Buiten kijkt hij verbaasd om zich heen. Links staat een enorm gebouw dat er vroeger niet was. Ook de gebouwen verderop kent hij niet. Schouwburg, leest hij in paarse neonletters. Hij probeert

zich voor te stellen hoe het er vroeger uitzag. Stonden er ook gebouwen of was het een plein? Zijn gedachten worden onderbroken door de eerste regendruppels op zijn gezicht. Verschrikt vraagt hij zich af hoe lang hij al als een verdwaalde toerist staat te kijken naar het kantoorgebouw. Hij trekt de capuchon over zijn hoofd en loopt door. Het is belangrijk om niet op te vallen.

De Brink is groot en leeg. Het regent nu hard en van onder zijn capuchon kijkt de man naar de Waag aan de overkant van het plein. Vroeger was de Brink een parkeerplaats. Als hij zijn auto niet kwijt kon voor zijn huis in de Bergstraat, was er na zessen altijd wel een plekje op het plein te vinden. De winkels rond het plein zijn verdwenen. Het zijn nu allemaal cafés en restaurants. Snel laat hij zijn blik langs de gevels gaan. In de hoek zat vroeger een kroeg waar een moord was gepleegd. Het lijk van de kroegbaas was gevonden in een put onder de keldervloer. Wekenlang was de putmoord voorpaginanieuws van het Deventer Dagblad. Elegast, leest hij op het bord voor het pand. Die naam komt hem niet bekend voor. Hij volgde de zaak omdat het zo dicht bij zijn huis was gebeurd. Toen hij Deventer verliet was de zaak nog niet opgelost.

De beddenzaak op de hoek van de Brink en de Bergstraat zit er nog steeds. Daar kwam hij altijd langs als hij naar huis liep. Ook nu loopt hij de Bergstraat in. Voorbij de bocht ziet hij de verlichte torens van de Bergkerk. Zijn hart gaat sneller kloppen en weer moet hij vechten tegen een misselijk makende spanning. Met lood in zijn schoenen vervolgt hij de stijgende kasseienweg. Halverwege de klim blijft hij staan. Hier was het. Hier heeft hij jaren gewoond en is het uiteindelijk misgegaan. Hij kijkt om zich heen om zich ervan te vergewissen dat niemand naar hem kijkt en doet een stap naar voren. Zijn adem stukt als hij de opvallend diepe inkervingen in de rode steen herkent, rechts naast de deurpost. De opkomende tranen maken hem kwaad. Het gaat niet om het verleden, spreekt hij zichzelf toe, dat is voorbij. Hij recht zijn rug en loopt door. Voor de Bergkerk blijft hij staan. Vroeger ging hij altijd links om de kerk heen. Is dat nog steeds de snelste route? Hij herkent de

Boreelkazerne waar hij altijd langs fietste als hij naar zijn werk ging. Dat lijkt nu ook de beste weg.

Ellen van Dorth zit met een rood hoofd achter haar computer. Eindelijk doet ze wat ze maanden heeft uitgesteld. De druk van haar vrienden om als aankomend rechercheur in Deventer een gefundeerde mening te hebben over de Deventer moordzaak werd steeds groter en ze weet zeker dat ze komend weekend indringend zal worden ondervraagd tijdens hun jaarlijkse wandelweekend in de Ardennen. Nu klikt ze pagina voor pagina door de site www.geenonschuldigenvast.nl. Het raakt haar meer dan ze had verwacht. Ze kan zich goed voorstellen dat buitenstaanders op grond van de gedetailleerde informatie op de site van Maurice de Hond tot de slotsom komen dat Ernst Louwes ten onrechte is veroordeeld. Sinds een half jaar werkt Ellen bij de politie in Deventer. Ze is aangenomen als rechercheur, maar heeft nog geen recherchewerk gedaan. Haar baas vond dat ze de stad, de inwoners en het politiekorps eerst op straat moest leren kennen. Daar kon ze zich wel in vinden.

De Deventer moordzaak brengt haar in een loyaliteitsconflict. De suggestie dat Ernst Louwes onterecht is veroordeeld, is niet alleen kritiek op het OM, maar ook op haar collega's bij de recherche. Alleen zijn die collega's haar collega's nog niet. Ze kent eigenlijk alleen haar baas, Arthur Nielinga. Ze hoopt natuurlijk dat de politie en het OM het bij het juiste eind hebben, maar weet dat niet zeker. Het vervelende is dat ze niet weet met wie ze erover kan praten. De agenten met wie ze dagelijks surveilleert zijn net zo sceptisch als de gemiddelde burger. Daar wil ze niet aan mee doen. Ongefundeerd afgeven op collega's voelt als verraad. Maar wat dan? Ze zal binnenkort een afspraak maken met Arthur over de beëindiging van haar inwerkperiode. Dan zal ze hem ook vragen naar zijn mening over de Deventer moordzaak. Om haar vrienden komend weekend toch de indruk te geven dat ze dicht bij het vuur zit, moet ze het doen met de informatie die ze kan vinden op het internet.

Vroeger kon hij de weg van de Bergstraat naar de Novgorodstraat dromen. Nu volgt hij al enige tijd een voor hem onbekende weg door het industriegebied. Als die weg eindigt op een T-splitsing heeft hij geen idee of hij naar links of naar rechts moet. Tot zijn verrassing ziet hij een bordje met Novgorodstraat. Zijn gevoel zegt hem dat hij naar links moet. De weg maakt een rare bocht en dan ziet hij tot zijn opluchting de rokende schoorstenen van Unimeer. Dat is zijn tweede doel van de avond. Zou het bedrijf net zo zijn veranderd als de rest van Deventer? Waarschijnlijk wel. Ook in zijn tijd werden er regelmatig gebouwen gesloopt en vervangen door grotere hallen voor grotere machines. De chemische industrie moest zichzelf steeds weer opnieuw uitvinden, zei de directeur altijd.

Waar hij nu loopt staan de straatlantaarns ver uit elkaar.

Bovendien is er geen trottoir, zodat hij op de straat of in de berm moet lopen. Er komt een auto aan, hij doet een stap opzij en sluit zijn ogen voor het felle licht van de koplampen. Hij schrikt. Wat zal de chauffeur denken van een man te voet op een donker en verlaten industrieterrein? Misschien belt de chauffeur de politie wel. Hij moet hier zo snel mogelijk weg. In paniek kijkt hij om zich heen of er nog meer auto's aankomen. Dat is niet het geval en hij begint te rennen, terug naar de stad.

Bij de eerste woonhuizen vertraagt hij zijn pas. Waarom wilde hij de Unimeerfabriek eigenlijk zien? Het was een zinloze actie die hem in problemen had kunnen brengen. In het vervolg moet hij beter nadenken. Hij kijkt op zijn horloge en ziet dat het bijna half elf is. Als hij stevig doorloopt haalt hij de trein van kwart voor elf.

2

DINSDAG 15 APRIL 8.30 UUR

Javier Roldàn, medewerker van de postkamer van Unimeer Chemicals Tarragona, klopt voorzichtig op de deur. Het is nog

vroeg en Javier weet dat hij zijn baas, Pablo Montilla, even de tijd moet geven om wakker te worden en een actieve houding aan te nemen. Vijf tellen later klinkt een duidelijk: 'Adelante!'

'Jefe,' begint Javier, 'No sé que es.'

Pablo kijkt Javier verstoord aan.

'Un libro imbécil.'

Omzichtig herinnert Javier zijn baas aan het bezoek van de directeur. Nu dringt de ernst van de kwestie door tot Pablo Montilla.

'Hollandés, no?', vraagt hij.

'Amsterdam,' antwoordt Javier en wijst op het poststempel.

De directeur, die zij slechts kenden van de jaarlijkse nieuwjaars toespraak en de foto in het bedrijfsblad, stond twee weken geleden op de afdeling. Hij had een stapel drukwerk meegenomen die hij met veel gevoel voor drama deponeerde op hun bescheiden koffietafel. In het vervolg wenste hij verschoond te blijven van reclamemateriaal dat was gericht aan De Directeur.

Pablo Montilla zucht en breekt zijn tong over de titel van het boek, *Nooit meer slapen*. Vermoeid kijkend tilt hij het gebonden boek op en slaat het open. Eerst stukt zijn adem. Dan slaakt hij een kreet en slaat het boek weer dicht.

'Un..., un..., un dedo,' stamelt hij.

Javier kijkt ontsteld naar zijn baas. Hij durft niets te zeggen en wacht tot Pablo het boek voorzichtig voor de tweede keer opent. Nu ziet hij het ook. Tegen de rug van het boek is een langwerpige gat gemaakt. Net als zijn baas ziet Javier meteen dat in de holte een afgesneden vinger ligt.

Pablo loopt met het boek naar de kamer van de directeur. Een half uur later arriveren twee politiemannen. Ze nemen de envelop en het boek met de vinger mee naar het bureau.

3

DINSDAG 15 APRIL 21.30 UUR

De harde regen gaat over in hagel en de man trekt de capuchon verder over zijn hoofd. Hij heeft kennelijk geen haast. Voor een huis met een uitbundig bloeiende krent in de voortuin blijft hij staan. Hij duwt de capuchon weer iets omhoog zodat hij door de spleet tussen de gordijnen naar binnen kan kijken. Een vrouw van een jaar of dertig loopt op en neer door de kamer met een baby op haar arm. Ze probeert het kind in slaap te wiegen. Roerloos blijft de man staan kijken naar het tafereel. Plotseling heeft hij het gevoel dat er ergens een gordijn opengaat en driftig begint hij te zoeken naar het pakje sigaretten in zijn jaszak. Terwijl hij een sigaret naar zijn mond brengt, kijkt hij om zich heen of hij inderdaad wordt bekeken vanuit een der omringende huizen. Hij ziet niets verontrustends en stopt de sigaret weer weg. Tot zijn spijt is de vrouw met de baby nu verdwenen.

De man bestudeert het huis waar hij voor staat. Een typisch jaren-dertighuis, met erker, mintgroene houten kozijnen en een paar stukjes origineel glas-in-lood. Hij doet een stap in de richting van de zware eikenhouten voordeur om het zilverkleurig naambordje te lezen. Kristel en Marc van Diemen staat er met zwarte letters ingegraveerd. Daaronder is een witte sticker geplakt waarop met pen de naam Jacob is geschreven. Er gaat een rilling door het lichaam van de man. Hij wil wachten tot de vrouw weer verschijnt. De rust, waarmee hij van het station naar de Oudegoedstraat was gewandeld, is echter verdwenen. Opeens is hij bang dat iemand hem aanspreekt of zelfs herkent. Opnieuw doorzoekt hij zijn jaszak en steekt nu wel een sigaret op. Hij kijkt op zijn horloge en ziet dat de volgende trein naar Amsterdam over vijf minuten vertrekt. Hardlopend zou hij die kunnen halen, maar een rennende man in gewone kleren trekt de aandacht en dat wil hij niet. Hij besluit een omweg door de stad te maken.

De heftige voorjaarsbui is overgetrokken. De man kijkt omhoog

of hij een sterrenbeeld herkent aan de nu kraakheldere hemel. Als jongen kende hij ze allemaal, nu zou hij er geen met zekerheid kunnen benoemen. Hij doet de knopen van zijn lange jas open. Onder de jas draagt hij alleen een dun overhemd en tevreden stelt hij vast dat de koude wind hem niet deert.

Hoewel de stad sterk is veranderd, weet hij precies waar hij loopt. Tot zijn verbazing hebben sommige winkels nog steeds dezelfde eigenaar, of in ieder geval dezelfde naam. Hij heeft zich de afgelopen twee weken, sinds zijn aankomst in Nederland, nog niet zo goed gevoeld. Zouden er nog steeds vrouwen achter de ramen van de Bokkingshang zitten? Hij onderdrukt een opkomend lustgevoel. Zelfbeheersing is van groot belang voor het slagen van zijn missie. Hij zal nu meer geduld moeten hebben dan in de afgelopen dagen.

Met een gevoel van onvrede kijkt hij terug op de dood van Karel. Hij wilde het zien als een rationele eindafrekening, emotioneel en zakelijk. Daarom had hij gekozen voor een snelle en praktische oplossing. Eerst doodde hij Karel en pas daarna verrichtte hij de amputatie. Voordat Karel was bekomen van de schrik, voordat hij zich rekenschap had kunnen geven van zijn misdragingen, was hij al dood. De anderen zouden er niet zo genadig afkomen als Karel. Zo zit de wereld in elkaar, stelt hij vast. De slechtste mensen treft slechts zelden het slechtste lot. Omdat Karel de grootste klootzak was, moest hij het eerste slachtoffer zijn. Achteraf was dat zijn geluk. De straf was te mild geweest, zijn dood was pijnloos.

Net voordat hij het station heeft bereikt, wordt hij overvallen door de volgende voorjaarsbui. Hij neemt niet meer de moeite om zijn jas dicht te doen. Doorweekt neemt hij plaats in de verlaten stationsrestaurant. Hij bestelt een koffie en wacht op de trein naar Amsterdam. Terwijl hij zijn koffie drinkt vraagt hij zich af of het wel slim was om de vingers af te snijden en op te sturen. Waarschijnlijk weten ze daardoor meteen dat Karel door hem is omgebracht. Maar is dat erg? Eigenlijk niet. Ze mogen weten dat hij eindelijk heeft gedaan wat hij al veel eerder had moeten doen.

Bovendien is hij niet van plan zich te laten pakken. Hij twijfelt er niet aan dat hij zijn missie zonder problemen kan volbrengen. Daarna zal hij Nederland voorgoed verlaten en elders een nieuw bestaan opbouwen. Dan is hij eindelijk verlost van de last die hij jarenlang heeft moeten dragen.

4

WOENSDAG 16 APRIL 18.00 UUR

Ellen van Dorth draait de sleutel om en duwt de deur open met het voorwiel van haar fiets. Moeizaam manoeuvreert ze de grote omafiets door het nauwe gangetje naar de kelderbox die hoort bij haar appartement aan de Hagensteeg. Daar woont ze sinds ze in Deventer werkt.

Het appartementencomplex heeft geen lift. Meestal springt ze soepel omhoog, steeds een of meer treden overslaand. Nu heeft ze elke trede nodig om op de vierde verdieping te komen. In haar appartement wordt ze verwelkomd door haar kanarie. Moe ploft ze neer op de grote leren bank, het pronkstuk van haar huis. Ze baalt van de voorbije werkdag.

Natuurlijk stemde ze een half jaar geleden in met het voorstel van haar baas Arthur Nielinga om op straat te beginnen. 'Je zult nooit in deze stad kunnen functioneren als je niets weet van de sentimenten op straat,' zei hij.

Enthousiast ging ze samen met ervaren agenten surveilleren, bekeuringen uitdelen aan fietsers zonder licht, bemiddelen bij burenruzies, groepen voetbalsupporters begeleiden, processen-verbaal van auto-inbraken schrijven, enzovoorts. De inwerkperiode zit er nu bijna op, of haar baas het er mee eens is of niet.

Na afronding van haar opleiding aan de politieacademie heeft ze zichzelf voorgenomen om demotivatie door verveling en routine nooit te accepteren. Ze moet op korte termijn iets ondernemen om zich aan die belofte aan haar zelf te houden. Morgen zal ze een afspraak maken met Arthur.